بازار

افزایش عرضه حبوبات برای تنظیم قیمت‌ها

معاون امور برنامه‌ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی از اقدامات انجام شده برای کنترل بازار حبوبات خبر داد و اعلام کرد: با همکاری انجمن‌های تأمین‌کننده، تولیدکننده و واردکنندگان، عرضه این محصولات افزایش یافته است. اکبر فتحی همچنین از ورود کالاهای ثبت سفارش‌شده به کشور و تأثیر آن بر کاهش قیمت‌ها خبر داد. وی افزود: برای نخستین بار، عرضه در شبکه تعریف شده وزارت جهاد کشاورزی انجام شده و به‌ویژه در جلسات اخیر با انجمن حبوبات، مقرر شد نخود و لپه تولید داخل و همچنین بخشی از عدس موجود در بنادر و انبارها به بازار عرضه شود. این کار از روز گذشته آغاز شده و حتی زیر قیمت مصوب نیز عرضه انجام می‌شود. فتحی گفت: با توجه به ماه مبارک رمضان، تعهد شده عرضه این محصولات زیر قیمت انجام شود و از روز گذشته هم اجرایی شده است. تنها موضوع باقی‌مانده، بحث تأمین لوبیاست که یک ماه زمان نیاز دارد. معاون وزیر جهاد کشاورزی درباره وضعیت واردات لوبیا بیان کرد: مذاکرات لازم با فعالان این حوزه انجام شده تا کالاهای خود را وارد کنند. امیدواریم با ورود این محموله‌ها، وفور کالا در کشور اتفاق بیفتد و به‌دنبال آن، افزایش عرضه به تعدیل قیمت‌ها منجر خواهد شد.

آجیل شب عید هم ارزی شد!

گرانی خشکبار؛ باعث کاهش قدرت خرید خانوارها شده که هم خریدار و هم فروشنده ناراضی هستند

امین محمودی
گروه اقتصاد

در آستانه بهار طبیعت و شروع عید نوروز ۱۴۰۴ یکی از اصلی‌ترین ملزومات این جشن باستانی و رکن اصلی عیددیدنی‌ها آجیل و خشکبار است. آنطور که فعالان این صنف می‌گویند تقاضایی برای خرید در بازار وجود ندارد اما در سال جاری و هر چه به آغاز سال آینده نزدیک‌تر می‌شویم شاهد افزایش قیمت سرسام آور این محصولات در بازار هستیم؛ به طوری که دیگر بسیاری از خانوارها توانایی خرید این کالا را از دست داده‌اند.

چندی پیش شاهد فروش پسته ارزانتر از سال قبل بودیم، اما یکباره با رشد خیره‌کننده قیمت ارز، بازار آجیل و خشکبار هم با تکانه‌هایی همراه شد. خشکبار یکی از بازارهایی است که بیشترین تاثیر را از تکانه‌های ارزی می‌گیرد که این موضوع را می‌توان به وضوح با رصد فروشگاه‌های آنلاین و خشکبار فروشی‌های مرکز پایتخت دید.

پسته به عنوان مهم‌ترین خشکبار آجیل شب عید در فروش عمده نسبت به سال پیش، افزایش ۵۰ درصدی داشته است. پسته در بازار از ۵۵۰ هزار تومان در هر کیلو شروع می‌شود و تا یک میلیون و ۳۵۰ هزار تومان ادامه دارد؛ پسته بادامی ۷۰۰ هزار تومان، پسته فندقی ۶۰۰ هزار تومان و پسته اکبری لوکس یک میلیون و ۳۵۰ هزار تومان است.

از سوی دیگر مغز بادام درختی ۷۴۰ هزار تا ۹۸۰ هزار تومان، مغز بادام درختی لوکس ۸۰۰ هزار تا یک میلیون و ۴۸۰ هزار تومان، فندق با پوست ۵۶۰ هزار تا ۸۳۰ هزار تومان، مغز فندق یک میلیون و ۲۰۰ هزار تا یک میلیون و ۶۰۰ هزار تومان، گردو ۲۷۵ هزار تا ۴۰۰ هزار تومان، مغز بادام زمینی ۱۴۵ هزار تا ۲۹۰ هزار تومان، تخمه کدو ۲۷۵ هزار تا ۳۷۵ هزار تومان، تخمه آفتابگردان ۱۵۰ هزار تا ۲۶۰ هزار تومان، تخمه ژاپنی ۲۱۵ هزار تومان تا ۴۲۰ هزار تومان، نخودچی ۱۵۸ هزار تا ۲۴۰ هزار تومان، کشمش ۱۳۰ هزار تا ۳۸۰ هزار تومان، آجیل اقتصادی از ۳۸۰ هزار تا ۷۵۰ هزار تومان و آجیل چهارمغز یک میلیون و ۱۵۰ هزار تا یک میلیون و ۶۰۰ هزار تومان قیمت دارند.

کاهش قدرت خرید

علیرضا ارزانی ممقانی، رئیس کارگروه آجیل و خشکبار اتاق اصناف ایران اظهار داشت: قیمت پسته به دلیل بالا رفتن نرخ ارز در دو ماه گذشته افزایش یافته و نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۵۰ درصد گران‌تر شده است و به دلیل کاهش قدرت خرید مردم رکود سنگینی بر بازار آجیل و خشکبار حاکم است.

وی گفت: قیمت انواع پسته به طور متوسط و نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۵۰ درصد گران‌تر شده و این افزایش قیمت در دو ماه اخیر اتفاق افتاده است. در شب یلدای امسال قیمت پسته نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهش داشت، اما از آن زمان به بعد افزایش نرخ ارز به افزایش قیمت پسته انجامیده است و این افزایش قیمت به میزان قابل توجهی بر تقاضای مردم برای پسته تاثیرگذار بوده و با این‌که فقط دو هفته به پایان سال و نوروز مانده؛ برخلاف سال‌های گذشته هنوز خرید آجیل و خشکبار شب عید آغاز نشده و این روزها برای عرضه‌کنندگان مانند دیگر روزهای سال سپری می‌شود و رکود سنگینی بر بازار به دلیل کاهش قدرت خرید مردم حاکم است.

به نظر می‌رسد، با توجه به قیمت‌های فعلی، خرید آجیل و خشکبار صرفه اقتصادی برای مردم ندارد، همان‌طور که پیشتر نیز اشاره شد نرخ ارز، هزینه‌های حمل و نقل، بسته‌بندی، انرژی و همچنین کاهش تولید برخی از خشکبار نقش پررنگی در افزایش قیمت آجیل و خشکبار در بازار سراسر کشور داشته است.

پسته همچنان ارزآورترین

اما نباید از افزایش صادرات و ارزآوری برخی آجیل و خشکبار همچون پسته و تاثیر آن بر گرانی بازار چشم‌پوشی کرد به طوری که پسته همچنان به عنوان ارزآورترین محصول کشاورزی در سال جاری قلمداد می‌شود و به نظر می‌رسد یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار برای کشورمان ارزآوری به همراه آورده باشد.

با همه این اوصاف عدم نظارت سازمان‌ها، نهادها و اصناف مرتبط بر بازار آجیل و خشکبار نیز به جهش قیمتی این محصولات کمک شایانی کرده است تا جایی که حتی این امر صدای بسیاری از عمده‌فروشان آجیل و خشکبار را درآورده و آنها معتقدند رکود و زیان فراوان عدم فروش محصولاتشان و چک‌های برگشتی‌شان سودجویی برخی فروشندگان است؛ تا جایی که معتقدند حداقل ۳۰ درصد فروشندگان این محصول در سال آینده از بازار خارج خواهند شد. گفته می‌شود آجیل و خشکبار کالایی است که مردم خریدشان را به روزهای پایانی موکول می‌کنند، حال باید منتظر ماند و دید که بازار به کدام سمت و سو می‌رود.

گزارش کوتاه

۲۰ همت پول پارک‌شده در حساب کارگزاری‌های بورسی

سازمان بورس و اوراق بهادار در گزارشی اعلام کرد: در حالی که در روزهای پایانی هر سال بخشی از فعالان بازار سرمایه برای تامین نقدینگی لازم در تعطیلات مقداری از سهام و مبالغ موجود در حساب کارگزاری‌های‌شان را به حساب‌های شخصی و غیرفعال در بورس منتقل می‌کنند اما ارقام موجود در حساب‌های فعال سرمایه‌گذاران بورس همچنان از وجود چشم‌اندازی امیدبخش در بازار سهام حکایت دارد و نشان می‌دهد بسیاری از افراد فعال در بورس آماده و مترصد ورود به چرخه خرید سهام هستند. براساس این گزارش، روندهای تکرارشونده تاریخی نشان می‌دهد در اغلب سال‌ها، روزهای آغازین سال شمسی بازار سهام رشدهای جالب‌توجهی را ثبت کرده است. به نظر می‌رسد حفظ سطح موجودی فعال سرمایه‌گذاران در حساب‌های کارگزاری از این چشم‌انداز امیدبخش حکایت دارد. تجربه نشان داده موجودی فعال سرمایه‌گذاران در حساب کارگزاری‌ها، معمولا به افزایش تقاضا و رشد بازار منجر می‌شود. وقتی پول موجود در حساب کارگزاری‌ها به‌صورت فعال وارد چرخه معاملات می‌شود، تقاضا برای سهام افزایش می‌یابد. این می‌تواند به رشد بازار منجر شود. از سوی دیگر، پول فعال می‌تواند نقدشوندگی بازار را بالا ببرد و حجم معاملات روزانه را افزایش دهد. این امر به‌ویژه در دوره‌های رونق همواره مشهود بوده است. در دوره‌های رونق اغلب مشاهده شده ورود گسترده نقدینگی از حساب کارگزاری‌ها به کف سامانه‌های معاملات سهام، رشد سریع بازار را به دنبال داشته است. حتی در دوره‌های تثبیت هم، موجودی فعال در حساب کارگزاری‌ها به‌عنوان یک عامل تعادل‌بخش عمل کرده و از نوسان شدید جلوگیری می‌کند.

تازه‌ترین داده‌های آماری نشان می‌دهد رقم «پول پارک‌شده» و آماده ورود به کف سامانه‌های معاملات سهام، در حساب کارگزاری‌های فعال بورس، به ۲۰ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان رسیده است. ارقام موجودی فعال سهامداران در حساب شرکت‌های کارگزاری بورس، از چشم‌انداز امیدبخش بازار سهام حکایت دارد. به رقم ۲۰/۵ همت پول فعال در حساب کارگزاری‌های بورس، می‌بایست مبالغ موجود در صندوق‌های سهامی و مختلط را هم اضافه کرد. این ارقام می‌تواند به مبالغ پول‌های آماده ورود به کف سامانه‌های معاملات سهام اضافه شود. چنان‌که طبق آمار رسمی، مجموع ارزش صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله شامل انواع سهامی، درآمد ثابت، مختلط و سایر موارد در چهار بورس ایران تا پایان بهمن ۱۴۰۳ به حدود ۶۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده که این رقم در بهمن ۱۴۰۲ معادل ۲۷۴ همت بود.

این صندوق‌ها به‌عنوان واسطه‌هایی عمل می‌کنند که نقدینگی سرمایه‌گذاران (به‌ویژه سرمایه‌گذاران خرد) را جمع‌آوری و در دارایی‌های مختلف (سهام، اوراق با درآمد ثابت، یا ترکیبی) سرمایه‌گذاری می‌کنند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری، به‌ویژه صندوق‌های با درآمد ثابت و سهامی، راهی برای جذب پول‌های موجود در حساب کارگزاری‌ها است.

سرمایه‌گذارانی که تمایل یا دانش کافی برای سرمایه‌گذاری مستقیم در سهام ندارند، پول خود را به این صندوق‌ها منتقل می‌کنند. این صندوق‌ها می‌توانند بخشی از موجودی حساب کارگزاری‌ها را جذب کنند و به‌صورت فعال در بازار به کار گیرند. این امر به افزایش نقدشوندگی و حجم معاملات کمک می‌کند. صندوق‌های سهامی مستقیم در سهام شرکت‌ها سرمایه‌گذاری می‌کنند و ورود پول به آنها تقاضا برای سهام را افزایش می‌دهد. در دوره‌های رونق، رشد این صندوق‌ها به تقویت شاخص کل کمک کرده است. به‌طور کلی، این صندوق‌ها می‌توانند نقدشوندگی را افزایش دهند، ریسک را برای سرمایه‌گذاران خرد کاهش دهند و تعادل‌بخش بازار باشند اما اثر آنها به شرایط کلان و رفتار سرمایه‌گذاران بستگی دارد.

خبر

خودرو چقدر ارز گرفت؟

بانک مرکزی اعلام کرد: از ابتدای امسال تا ۲۲ اسفند جاری ۶۴ میلیارد و ۳۲ میلیون دلار ارز برای واردات کالاهای اساسی و دارو، تجاری و بازرگانی و خدمات تامین شده است. در این ۱۳ میلیارد و ۴۱۶ میلیون دلار برای کالاهای اساسی و دارو ۴۹ میلیارد و ۳۸۰ میلیون دلار برای کالاهای تجاری و بازرگانی و یک میلیارد دلار و ۲۳۶ میلیون دلار برای خدمات تأمین ارز صورت گرفته است.

بانک مرکزی برای واردات کالاهای اساسی و کشاورزی ۱۰ میلیارد و ۴۵۰ میلیون دلار و برای دارو، مواد اولیه دارویی و تجهیزات پزشکی دو میلیارد و ۹۶۶ میلیون دلار ارز تأمین کرده و در مجموع ۱۳ میلیارد دلار و ۴۱۶ میلیون دلار برای کالاهای اساسی و کشاورزی و دارو و تجهیزات پزشکی را با نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان و با هدف حمایت از مصرف‌کنندگان و دسترسی اقشار جامعه به کالاهای ضروری با قیمت ارزانتر تأمین شده است.

بر این اساس از ابتدای سال جاری تا روز گذشته برای گروه‌های صنایع حمل و نقل و خودرو هشت میلیارد و ۸۲۵ میلیون دلار، ماشین‌آلات و تجهیزات تولید پنج میلیارد و ۸۳۷ میلیون دلار، صنایع معدنی پنج میلیارد و ۳۳۸ میلیون دلار، صنایع شیمیایی و پلیمری پنج میلیارد و ۲۲۳ میلیون دلار، صنایع تجهیزات برق و الکترونیک پنج میلیارد و ۱۳۲ میلیون دلار، منسوجات و پوشاک یک میلیارد و ۸۹۵ میلیون دلار و سایر صنایع ۱۷ میلیارد و ۱۳۰ میلیون دلار تامین شد. بنابر این بانک مرکزی از ابتدای امسال تا دیروز ۲۰ میلیارد دلار ارز جهت واردات صنایع حمل و نقل خودرو، ماشین آلات و تجهیزات تولید و معدنی‌ها تامین کرده است.

حجم معاملات بازار ارز تجاری

بر اساس این گزارش، حجم کل معاملات در بازار ارز تجاری نیز از ابتدای فعالیت این بازار تا روز گذشته، پنج میلیارد و ۹۵۴ میلیون دلار بوده که به تفکیک نوع ارز شامل هشت میلیارد و ۴۷۳ میلیون درهم، دو میلیارد و ۴۸۸ میلیون دلار، شش میلیارد و ۴۷۵ میلیون یوآن، ۲۵۱ میلیون یورو و ۸۳۶ میلیون روبل بوده است. در این دوره ۲۱ هزار و ۶۲۳ معامله در نتیجه ۳۳ هزار و ۶۶۳ ثبت سفارش به روش معاملاتی جورسازی (مچینگ) انجام گرفت. همچنین تعداد ۹۳۹۹ بازرگان در این دوره معاملات خود را از طریق کارگزاران یا بانک‌های عامل در این سامانه انجام داده‌اند.

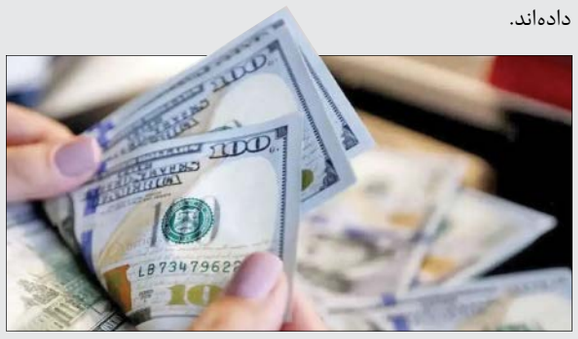

یادداشت

محمدهادی حبیب‌اللهی | پژوهشگر مرکز رشد دانشگاه امام صادق(ع)

همیاری مالی، رشد اجتماعی

صندوق‌های قرض‌الحسنه به‌عنوان نهادهایی مردمی و بر پایه اصول اسلامی، سال‌هاست در ایران نقش مهمی در بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی ایفا می‌کنند. این صندوق‌ها نه‌تنها به نیازمندان کمک می‌کنند، بلکه این ظرفیت را دارندتا به‌عنوان ابزاری مؤثر در تحقق عدالت اجتماعی و توسعه اقتصادی عمل کنند. صندوق‌های قرض‌الحسنه با تشویق مردم، مشارکت در امور خیریه، روحیه همدلی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی را تقویت می‌کنند. بسیاری از ما دوست داریم به دیگران کمک کنیم اما نمی‌دانیم چگونه؛ این صندوق‌ها با جذب سپرده‌های مردمی و استفاده از آنها برای ارائه وام‌های قرض‌الحسنه، این امکان را فراهم می‌کنند که کمک‌های ما مستقیما به دست نیازمندان برسد. وقتی می‌بینیم کمک‌های کوچک ما چگونه زندگی دیگران را تغییر می‌دهد، احساس رضایت و مسئولیت بیشتری می‌کنیم. درواقع، در صندوق‌های قرض‌الحسنه، روحیه نوع‌دوستی و کمک به دیگران بر منفعت‌طلبی فردی غلبه دارد. این مشارکت‌ها نه‌تنها به بهبود شرایط اقتصادی کمک می‌کند، بلکه انسجام و همبستگی اجتماعی را نیز افزایش می‌دهد.

گامی به‌سوی اقتصاد مردمی

یکی از اصلی‌ترین اهداف صندوق‌های قرض‌الحسنه، حمایت از افراد کم‌درآمد و نیازمند است. بسیاری از افراد جامعه به‌دلیل دسترسی نداشتن به منابع مالی، قادر به تأمین هزینه‌های ضروری مانند درمان، تحصیل یا راه‌اندازی کسب‌وکار نیستند. معمولا الگوی فعالیت صندوق‌های قرض‌الحسنه، معاونت است؛ یعنی برای دریافت وام از صندوق‌ها نیازی به سپرده‌گذاری در آنها نیست؛ لذا عمده مشارکت‌کنندگان مالی با هدف بهره‌مندی دیگران اقدام به سپرده‌گذاری می‌کنند که همین موضوع باعث بهره‌مندی اقشار کم‌درآمد می‌شود. این حمایت‌ها به کاهش نابرابری‌های اجتماعی و افزایش عدالت اقتصادی در جامعه منجر می‌شود.

صندوق‌های قرض‌الحسنه با جمع‌آوری پس‌اندازهای کوچک از اعضا و ارائه وام، به‌عنوان ابزاری برای تقویت فعالیت‌های اقتصادی در بین گروه‌های مردمی عمل می‌کنند. این صندوق‌ها با تشویق به مشارکت مالی و مدیریت جمعی، به افراد امکان می‌دهند برای راه‌اندازی یا توسعه کسب‌وکارهای کوچک، سرمایه لازم را تأمین کنند. این فرآیند نه‌تنها باعث افزایش توان مالی اعضا می‌شود، بلکه مهارت‌های مدیریتی، همکاری و اعتماد را نیز در میان آنها تقویت می‌کند. به این ترتیب، صندوق‌های قرض‌الحسنه می‌توانند به‌عنوان یک کار تمرینی مؤثر برای فعالیت‌های اقتصادی در سطح محلی عمل کنند.

امروزه شاهد فعالیت صندوق‌های قرض‌الحسنه خانوادگی و طایفه‌ای هستیم. این صندوق‌ها با ایجاد بستری برای مشارکت و همکاری اعضای خانواده، نقش مهمی در تقویت بنیان خانواده ایفا می‌کنند. صندوق‌های خانوادگی با نهادینه‌کردن فرهنگ کمک به همنوع در سطح خانواده، ارزش‌های انسانی و اسلامی را به نسل‌های بعدی منتقل می‌کنند. با تأمین مالی درون‌خانوادگی، نیاز به مراجعه به بانک‌ها یا نهادهای مالی خارجی کاهش می‌یابد و خانواده‌ها می‌توانند به‌طور مستقل‌تری مشکلات مالی خود را حل کنند. قوی‌بودن پیوندهای اجتماعی در یک خانواده باعث ثبات یک صندوق می‌شود و تعهد خانوادگی، جایگزین ضمانت‌ها و وثایق پیچیده متعارف می‌شود. به طور خلاصه می‌توان گفت که نهاد خانواده و صندوق قرض‌الحسنه خانوادگی در تعامل دوطرفه باعث ثبات و تقویت یکدیگر می‌شوند.

تسهیل در ایجاد اشتغال

صندوق‌های قرض‌الحسنه با پرداخت وام به کسب‌وکارهای کوچک و متوسط، می‌توانند نقش مهمی در رونق تولید و اقتصاد ایفا کنند. بسیاری از این کسب‌وکارها به‌دلیل نداشتن دسترسی به منابع مالی سنتی یا ناتوانی در پرداخت سودهای بالا، قادر به توسعه یا حتی ادامه فعالیت نیستند. صندوق‌های قرض‌الحسنه به این واحدها کمک می‌کنند تا سرمایه در گردش خود را افزایش دهند، تجهیزات مورد نیاز را خریداری یا نیروی کار بیشتری استخدام کنند. این حمایت‌ها نه تنها به رشد و توسعه کسب‌وکارهای کوچک و متوسط منجر می‌شود، بلکه با ایجاد اشتغال و افزایش تولید، به رونق اقتصادی و کاهش بیکاری در جامعه نیز کمک می‌کند. اقدامات حمایتی صندوق‌های قرض‌الحسنه به رسمیت‌یافتن و تقویت بخش خوداشتغالی در اقتصاد کشور کمک کرده و زمینه را برای ورود آنها به چرخه اقتصادی رسمی فراهم می‌کنند. صندوق‌های قرض‌الحسنه در مقایسه با سایر نهادهای مالی مانند بانک‌ها، دسترسی آسان‌تر و کم‌هزینه‌تری به منابع مالی را برای مردم فراهم می‌کنند. برخلاف بانک‌ها که معمولا نیاز به وثیقه‌های سنگین، ضامن‌های متعدد و فرآیندهای طولانی و پیچیده دارند، صندوق‌های قرض‌الحسنه با شرایط ساده‌تر و انعطاف‌پذیرتر عمل می‌کنند. علاوه بر این، صندوق‌های قرض‌الحسنه به‌دلیل ماهیت مردمی و غیردولتی‌شان، ارتباط نزدیک‌تری با جامعه محلی دارند و بهتر می‌توانند به نیازهای واقعی مردم پاسخ دهند. این ویژگی‌ها باعث می‌شود صندوق‌های قرض‌الحسنه به‌عنوان گزینه‌ای قابل‌اعتماد و در دسترس برای تأمین مالی نیازهای ضروری و بهبود شرایط اقتصادی افراد عمل کنند.

کاهش نابرابری اقتصادی

صندوق‌های قرض‌الحسنه با ارائه تسهیلات بدون هزینه، دسترسی عادلانه‌تری به منابع مالی را برای همه افراد جامعه فراهم می‌کنند. در بسیاری از موارد، افراد کم‌درآمد به دلیل نداشتن ضامن یا وثیقه، نمی‌توانند از بانک‌ها وام دریافت کنند. این صندوق‌ها با شرایط ساده‌تر و بدون نیاز به وثیقه‌های سنگین، به این افراد کمک می‌کنند تا بتوانند از منابع مالی استفاده کنند. این امر به ویژه در مناطق محروم و روستایی که دسترسی به خدمات مالی محدود است، از اهمیت بالایی برخوردار است. صندوق‌های قرض‌الحسنه با ارائه خدمات در این مناطق، به کاهش نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی کمک می‌کنند.